

**ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет природничих наук

Кафедра біології та екології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дендрологія

Рівень вищої освіти –перший (бакалаврський)

Освітня програма

**«Середня освіта (біологія та здоров'я
людини)»**

**Спеціальність 014.05 Середня освіта
(біологія та здоров'я людини)**

Галузь знань

01Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 9 від «24» березня 2022р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Дендрологія
Викладач (-і)	Гнезділова В.І.
Контактний телефон викладача	(0342)596164
E-mail викладача	viktorija.gniezdzilova@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний (<i>offline</i>)
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Очні групові та онлайн-консультації
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна «Дендрологія» належить до дисциплін вільного вибору студента та покликана ознайомити студентів із деревно-кущовими видами рослин (деревами, кущами, кущиками, деревними ліанами), їх видовим складом, екологічними властивостями; ареалом та їх народногосподарським значенням.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета навчальної дисципліни – підготовка висококваліфікованих фахівців, забезпечити студентів необхідним об’ємом теоретичних знань і практичних вмінь та навичок, які дозволять їм викладати біологію у загально-освітніх закладах у відповідності із сучасними вимогами.</p> <p>Цілями дисципліни є формування теоретичних знань та практичних навичок у майбутніх фахівців відповідно до поставленої мети.</p>	
4. Загальні і фахові компетентності	
<p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях та освітньому процесі.</p> <p>ЗК09. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо з метою збереження природного навколишнього середовища.</p> <p>Фахові компетентності:</p> <p>СК01. Здатність демонструвати базові теоретичні знання в галузі біологічних наук та на межі предметних галузей, вміння аналізувати шляхи розвитку сучасної біології та здоров’язбережувальних технологій</p> <p>СК05. Здатність застосовувати знання та вміння з математики, фізики, хімії та інших суміжних наук для вирішення завдань сучасної біології, здатність виконувати роботу з дотриманням правил біологічної етики, біобезпеки, біозахисту Усвідомлення необхідності збереження біорізноманіття, охорони навколишнього середовища, раціонального природокористування.</p> <p>СК07.Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах.</p> <p>СК08. Сучасні уявлення про біорізноманіття, біологічні, екологічні, а також господарсько-корисні та небезпечні властивості рослин і тварин України, вплив на здоров’я екологічних факторів.</p>	
5. Програмні результати навчання	
<p>ПР02.Здатність використовувати біологічні знання для дослідження живих систем різного рівня організації</p> <p>ПР03.Здатність визначати, систематизувати, класифікувати та описувати біологічні об’єкти за сучасними підходами та критеріями.</p> <p>ПР04.Здатність проводити експерименти з біологічними об’єктами, опрацьовувати й інтерпретувати результати, мати навички роботи із сучасним науковим обладнанням та вимірвальними приладами</p> <p>ПР06.Здатність практично застосовувати знання з біології при зборі та формуванні колекцій, гербаріїв, виготовленні цитологічних та гістологічних препаратів тощо.</p>	

ПР08.Здатність використовувати біологічні знання у повсякденному житті людини, для цілей збереження біорізноманіття та збалансованого розвитку .			
6. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття			Загальна кількість годин
лекції			16
практичні			16
самостійна робота			58
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7	014.05 Середня освіта (біологія та здоров'я людини)	4	Вибірковий
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		Кількість годин	
		лекції	практичні сам.роб.
Тема 1. Вступ. Предмет і завдання дендрології. Взаємозв'язок з іншими ботанічними науками. Об'єкти вивчення дендрології. Історія становлення і розвитку науки. Методи дендрології. Життєві форми деревних рослин.		2	2
Тема 2. Відділ <i>Pinophyta</i> . Загальна характеристика відділу. Класифікація. Загальна характеристика класів Гінкговидні та Хвойні.		2	2
Тема 3. Клас Хвойні. Загальна характеристика і класифікація порядку Сосни. Загальна характеристика і класифікація найбільш поширених представників родини соснові. Загальна характеристика і класифікація порядків Тисові і Кипарисові. Загальна характеристика і класифікація найбільш поширених представників.		2	2
Тема 4. Відділ <i>Magnoliophyta</i> . Загальна характеристика і класифікація порядків Магнолієцвіті та Жовтецевоцвіті. Загальна характеристика і класифікація найбільш поширених представників.		2	2
Тема 5. Відділ <i>Magnoliophyta</i> . Загальна характеристика і класифікація порядків Самшифоцвіті, Букоцвіті та Березоцвіті. Загальна характеристика і класифікація найбільш поширених представників.		2	2
Тема 6. Відділ <i>Magnoliophyta</i> . Загальна характеристика і класифікація порядків Мальвоцвіті та Вербоцвіті. Загальна характеристика і класифікація найбільш поширених представників.		2	2
Тема 7. Відділ <i>Magnoliophyta</i> . Загальна характеристика і класифікація порядку Розоцвіті, родини Розові, підродин Таволгові, Сливові, Яблуневі і Розові. Загальна характеристика і класифікація найбільш поширених представників.		2	2
Тема 8. Відділ <i>Magnoliophyta</i> . Загальна характеристика і класифікація порядків Бобоцвіті, Сапіндоцвіті, Бруслиноцвіті, Дереноцвіті, Аралієцвіті, Черсакоцвіті, Маслоцвіті та Ранникоцвіті.. Загальна характеристика і класифікація найбільш поширених представників.		2	2

Тема 1. Збір та впорядкування гербарію.			10
Тема 2. Основні етапи розвитку дендрології. Видатні вчені-дендрологи.			2
Тема 3. Рослинний покрив Землі. Природні зони Європи.			2
Тема 4. Онтогенез деревних рослин.			2
Тема 5. Основні екологічні фактори та їх вплив на рослинні організми.			4
Тема 6. Особливості фенологічних досліджень.			2
Тема 7. Сучасні філогенетичні системи.			2
Тема 8. Загальна характеристика та систематика класів: Насінні папороті, Саговниковидні, Бенетитовидні.			4
Тема 9. Загальна характеристика представників класу Однодольні – Пальми.			4
Тема 10. Загальна характеристика та класифікація представників родин: Лаврові, Миртові, Вересові.			4
Тема 11. Загальна характеристика та класифікація представників родин: Шовковицеві, Гранатові, Рутові, Аралієві.			4
Тема 12. Загальна характеристика та класифікація представників родин: Цезальпінієві, Півонієві, Бруслинові.			4
Тема 13. Загальна характеристика та класифікація представників родин: Маслинові, Маслинкові, Бігнієві.			4
Тема 14. Значення, охорона та використання деревних рослин.			4
Тема 15. Визначні дендрологічні об'єкти України, світу, Карпат.			6
Заг.:	16	16	58

7. Система оцінювання навчальної дисципліни

<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Система методів оцінювання складається із двох видів контролю: поточного та підсумкового.</p> <p>Поточний контроль включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - тестування – така форма контролю дозволяє перевірити підготовку студентів до кожного заняття; проводиться регулярно на вибірковій основі; - творчі завдання – проводиться з метою формування вмінь і навичок у студентів практичного спрямування, формування сучасного наукового мислення, вміння приймати відповідальні та ефективні рішення; - самостійна робота – така форма контролю дозволяє виявити вміння чітко, логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання, вміння працювати самостійно; - індивідуальна науково-дослідна робота студентів (презентації дослідно-проектних робіт, звіти про розробку комплексних проектів, контрольні роботи,) – проводиться протягом семестру з метою отримання практичних навиків та умінь щодо використання та опрацювання наукових джерел, написання статей, тез, оформлення звітів, розробка презентаційного матеріалу, використання теоретичних та емпіричних методів дослідження. <p>Упродовж поточного контролю, на практичних заняттях, студент може максимально набрати 50 балів (35 балів – за усні відповіді на практичних заняттях, 5 балів – за збір гербарних зразків, визначення рослин та оформлення гербарію, 5 балів – за контрольну роботу та 5 балів за самостійну роботу (КСР)).</p> <p>Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену (максимальна оцінка – 50 балів). Підсумкова оцінка розраховується за сумою накопичених впродовж вивчення дисципліни балів.</p> <p>Впродовж вивчення дисципліни студент зобов'язаний:</p> <ul style="list-style-type: none"> - систематично відвідувати заняття; - вести конспекти лекцій і практичних занять; - брати активну участь в роботі на практичних заняттях; - виконувати тестові завдання; - виконувати індивідуальні науково-дослідні завдання (збір гербарних зразків, визначення рослин та оформлення гербарію).
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>У письмовій контрольній роботі студент повинен продемонструвати уміння синтезувати теоретичні і практичні знання. Екзаменаційний білет містить 3 описові запитання або 50 тестових запитань. Описові теоретичні питання мають бути розписані тезисно, в тестових запитаннях 1 правильна відповідь. Після написання роботи здобувачі проходять усний захист.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового</p>	<p>Підсумковий контроль здійснюється після</p>

контролю	завершення вивчення всіх тем навчальної дисципліни. До підсумкового контролю допускаються студенти, які були присутні на більше 50% занять і набрали мінімум 25 балів за роботу на практичних заняттях. Студентам, які мали пропуски лекційних чи практичних занять, дозволяється ліквідувати заборгованість на протязі наступних після пропуску двох тижнів.
Підсумковий контроль	Форма контролю: екзамен. Форма здачі: комбінована (письмова з усним захистом).

7. Політика навчальної дисципліни

- Неприпустимі списування, студент повинен вільно володіти матеріалом.
- Якщо студент пропустив більше 50% занять, він повинен пройти тестування на сайті дистанційного навчання і тільки тоді може бути допущений до написання екзаменаційної роботи.
- Обов'язковим для допуску до екзамену є відвідування більше 50% занять, робота на парах, підготовка доповідей, виконання контрольної роботи. Студент повинен набрати мінімум 25 балів за роботу на практичних заняттях.
- Для складання екзамену студент повинен набрати мінімум 25 балів за написання екзаменаційної роботи.

Політика щодо академічної доброчесності

- Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатів навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням: «Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»» https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/02/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-%E2%84%96627_27.09.2018.pdf.

- У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.
- В Університеті діють морально-етичні принципи та правила поведінки викладачів і студентів, яких слід дотримуватися у своїй діяльності, прописані в Кодексі честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/02/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81.FR12.pdf>

Політика щодо перескладання змістових модулів та оскарження оцінювання

- Ліквідація академічної заборгованості, перескладання змістових модулів та оскарження результатів оцінювання проводиться згідно порядку прописаного в «Порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/PORYaDOK-Orhanizatsii-TaProvedennia-Otsiniuvannia-Uspishnosti-Studentiv-Prykarpatskoho-Natsionalnoho-UniversytetuIm.-Vasyliia-Stefanyka.pdf>

Участь в опитуванні (анкетуванні)

- По завершенні вивчення курсу здобувачі вищої освіти мають можливість пройти

опитування у системі Центру дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності <https://d-learn.pnu.edu.ua/> щодо удосконалення якості навчання. Анкета носить анонімний характер і включає 10 запитань, відповіді на них будуть використовуватися лише в узагальненому вигляді. Заповнення анкет є важливою складовою навчальної активності студентів, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати їх пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

8. Рекомендована література

Базова

1. Бродович Т.М., Бродович М.І. Атлас дерев і кущів заходу України. – Львів, 1975.
2. Заячук В.Я. Дендрологія. Хвойні. – Львів: Камула, 2003.
3. Заячук В.Я. Дендрологія. Квіткові. – Львів: Камула, 2004.
4. Калініченко О.А. Декоративна дендрологія. – К.: Вища школа, 2003.
5. Кохно М.А. Дендрофлора України. Голонасінні. – К.: Фітосоціоцентр, 2001.
6. Кохно М.А. Дендрофлора України. Покритонасінні. – К.: Фітосоціоцентр, 2002.
7. Шовган А.Д. Дендрологія. – Львів: Камула, 2001.
8. Шовган А.Д. Дендрологія. Практикум. – Львів: Камула, 2002.
9. Щепотєв І. Т. Дендрологія. – К.: Вища школа, 1992.

Допоміжна

1. Кохно М.А. Каталог дендрофлори України. – К.: Фітосоціоцентр, 2001.
2. Липа О.Л. Дендрологія з основами акліматизації. – К.: Наук. думка, 1977.
3. Собко В.Г. Карпатські сторінки Червоної книги України. – К.: Вища школа, 2002.
4. Червона книга України. Рослинний світ. – К.: Українська енциклопедія, 1996.

Викладач

Гнєзділова В.І.